

Titina NICA ȚENE

Titina Nica Țene este poet și prozator. S-a născută la 10 iulie 1944 în satul Ușurei, comuna Șușani, județul Vâlcea. A absolvit Liceul teoretic din Drăgășani și Școala Tehnică Hortiviticolă de 4 ani, din aceeași localitate.

A debutat publicistic în revista *Săteanca*. A fost învățătoare la școala din Tarna-Mare, apoi secretară la revista *TRIBUNA* din Cluj-Napoca. Este membră fondatoare a Ligi Scriitorilor Români, luna septembrie 2006.

În anul 1981, după o noapte de stat la coadă la ulei, a scris o scrisoare lui Adrian Păunescu, la revista *Flacăra*. În scrisoare arăta că în Cluj și în țară se moare de foame și ar fi de bun simț să nu-l mai susțină pe dictator. Scrisoarea a ajuns la Securitatea din Cluj și, ca urmare, Titina Nica Țene a fost dată afară din serviciu și a lucrat la revistă, șapte ani, pe un post neadecvat studiilor, cu o jumătate de normă. După revoluție a fost repusă în drepturi.

Cărți publicate

Bucuria lucrurilor simple, poezii pentru copii, Editura *Ion Creangă*, 1989; **Recreația grădinii**, poezii pentru copii, Editura *Porto-Franco*, Galați, 1997; **Amurg de întoarcere**, volum de versuri, Editura *Napoca – Star*, 2002; **Pietre de aducere aminte**, povestiri, Editura *Napoca-Star*, 2004; **Scaunul Harului**, poezii, Editura *Contrafort, Craiova*, 2009; **Viața ca o punte**, Editura *DACIA XXI*, 2011; **Anotimpul jocului**, Editura *NICO*, Târgu Mureș, 2011; **Un strop de veșnicie**, Editura *Semănătorul*, 2012; **Un strop de veșnicie**, Editura *Ecou*, Cluj-Napoca, 2012; **Un strop de veșnicie, ediția a II-a, traducere în limba engleză de Mariana Zavati Gardner**; **Neastâmpărul toamnei**, poezii, Editura *Semănătorul*, 2014; **O noapte palpitantă-întâmplări c-o nepoțică povestite de bunică**, Editura *Semănătorul*, 2014, povestiri pentru copii, **Întâmplări hazlii cu o nepoțică povestite de bunică**, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura *Ecou Transilvan*, 2014; **Drumul spre suflet**, memorii, Editura *Semănătorul*, 2014;

Drumul spre suflet, memorii, cu o prefață de Mariana Cristescu, Editura NICO, Târgu Mureș, 2014; **Nostalgia întoarcerii**, Editura *Absolut*, București, 2016.

Despre aceste cărți au scris revistele: *Oglinda Literară*, *Viața de Pretutindenii*, *Amurg Sentimental*, *Eminescu*, *România Literară*, revistele on-line *A.R.P. Zeit*, *Vestea* etc. Articolele au fost semnate de Alex. Ștefănescu, Al. Stănescu, Petrică Birău, Mariana Zavati Gardner(Anglia), Ioan Miclău (Australia), Mariana Sperlea, Ionel Andrașoni, Ioan Pop, Marin Oprea, Marian Barbu, Adina Enăchescu.N Tomoni, Mariana Cristescu, Antonia Bodea, Petre Petria, Rodica Marian, Voichița Pălăcean-Vereș, Raveca Vlașin, Virginia Brănescu, Liliana Boian Terziu, Floarea Ranta Căndea, Paraschiva Cărbunar și alții.

Colaborări la reviste

Colaborează la revistele: *Tribuna*, *Amurg Sentimental*, *Ecoul*, *Rusidava Culturală*, *Cuvând Torăcean-Serbia*, *Viața de pretutindenii*, *Lettres Europeennes-Belgia*, *Dor de Dor*, *Poesis*, *Milenium*, *Poezia*, *Eminescu*, *Semne*, *Pietrele Doamnei* și la revistele online: *ARP*, *Iosif Vulcan*, *Confluente Românești*, *Napoca News*, *Făclia*, *Adevărul de Cluj*, *Mesagerul Transilvan*, *Confluente Românști*, *Agora Literară*, *Diebrucke*(Germania), *OBSERVATORUL din Toronto*, *eCreator*, *Rotonda Valahă*, *Radio Pro-diaspora* din Noua-Zeelandă și alte câteva reviste din Spania.

Recunoașteri

Este prezentă în Dicționare, ca: *Oameni de știință și artă vâlceni*, de Petre Petria, 1996; *Dicționar de poeți*, de Petru Poantă, Cluj-Napoca, 1998; *Clujeni ai secolului 20-dicționar esențial*, 2000, *Personalități române și faptele lor*, de Constantin Toni Dârțu, 2004, *Enciclopedia Personalităților din România* (Who is Who); *Dicționarul Ligi Scriitorilor Români*, volumul 2, *Dicționarul Scriitorilor Români de azi*; *Dicționarul personalități române și faptele lor*, volumul 58. Antologii din România, Basarabia, Bucovina de Nord, Banatul sârbesc, Europa Occidentală, Israel, America, de Boris Crăciun și Daniela Crăciun-Costin, Iași, 2011; *Prezențe feminine vâlcene afirmate în domeniul culturii și al științei naționale*, Mic dicționar, de Petre Petria, 2009; *Dicționarul Autorilor Români Contemporani*, de Alina Kristinka, *Enciclopedia Personalități Române și Faptele lor-1950-2013*, vol.56, autor Constantin Toni Dârțu, *Femei și destine din Țara Vlădesei* de Doina Mărghițaș, sub titlul: *Titina Nica Jene- o olteancă în Țara Vlădesei* etc.

Este în *Enciclopedia scriitorilor români de pretutindenii-Dicționarul Scriitorilor Români* editat de Academia din Republica Moldova în colaborare cu Uniunea Scriitorilor Moldoveni, autori academicieni Mihai Cimpoi și Traian Vasilcău, *Antologia APOLON*, patru volume, București, 2020, *UNIVERSUM*-antologie de literatură contemporană-autori români de pretutindenii, Montreal, Canada, 2020.

Este prezentă în *Antologia Cărticica mea de vară*, Editura Maria Cristina, 2013. Mariana Cristescu editează cartea *Familia JENE- Destine contemporane*, Editura

NICO, Târgu Mureș, 2013. Este prezentă în Antologia Internațională de Poezie Românească *Arta de a fi uman*, vol.5, 2013, editată de Daniela Voicu; Antologia *Afirmări culturale*, întocmită de Elena Buțu, Editura Sitech, Craiova, 2014; *Antologia Scriitorilor Români de pe toate continentele*, întocmită de Elisabeta Iosif, Editura Cetatea Cărții, 2014; *Oglinda Ligii Scriitorilor Români- o altfel de istorie a literaturii române*, 2016 și Antologia internațională *Poesia oltre confini*, apărută în Canada și difuzată în Italia, Nigeria, Spania, Portugalia și România.

Traduceri

Este tradusă de Ana Muela Sopena, alături de Ana Blandiana, Marin Sorescu, Carolina Ilica, Geo Bogza, Ion Stratan, Nora Iuga în limba spaniolă, în revista *Arbre del temps*, din Catalonia și Germania, de către Mircea M. Pop, în spaniolă, albaneză și italiană.

Premii

Ecoul, la Festivalul de poezia George Coșbuc, Bistrița, 1984, Premiul 1, la Festivalul de poezie Liviu Rebreanu, Târgu Mureș, 1985, premiul a fost acordat de Puia Florica Rebreanu, fiica marelui prozator; Premiul pentru poezie la *Vara visurilor mele*, București, 2002, organizat de revista *Amurg sentimental*; Premiul pentru anul 2011 al Ligii Scriitorilor pentru poezii pentru copii; Premiul I la Concursul Internațional de Poezie STARPRESS, 2012; Diploma editurii NAPOCA NOVA pentru volumul *Un strop de veșnicie*, pe anul 2012; Premiul la Secțiunea Volume de Versuri Publicate la Festivalul Național de Poezie, Ion Budai Deleanu, ediția a III-a, 2013, cu volumul *Un strop de veșnicie*, Marele Premiu la Concursul Internațional de Poezie STARPRESS pe anul 2014; Premiul din partea Japoniei *Art & Life*, 2014, pentru proză scurtă, a primit Diploma *Virtutea literară* din partea conducerii Ligi Scriitorilor Români pentru întreaga activitate literară, în iunie 2014; Premiul Ligii Scriitorilor Români pentru Memorialistică, pe anul 2014; Premiul special al juriului la Concursul Internațional *Art&Life*, pentru Poezie, Japonia 2015.

A primit din partea Primăriei și a Palatului Culturii din Bistrița *Certificate of Excellence* și *Medalia Liviu Rebreanu* pentru contribuția la promovarea autorului romanului *Răscoala*. A primit, în anul 2017, Medalia *Ziua Națională a Culturii-15 ianuarie*, cu efigia lui Mihai Eminescu.

Referințe critice

"Titina Nica Jene, *Pietre de aducere aminte*, povestiri, Cluj, Editura Napoca-Star, 2004, 48 p. Amintiri din copilărie pe care autoarea și-a petrecut-o, ca atâtea alți scriitori români, la țară. Ea nu imită însă pe nimeni. Modestă, cuviincioasă, plină de duioșie, ne câștigă simpatia, tocmai prin această *cumînțenie a pământului*." (Alex. Ștefănescu-România Literară nr. 35/8-14 septembrie 2004)

"Am savurat cartea de povestiri a talentatei Titina Nica Țene din Cluj-Napoca. M-a impresionat prospețimea limbajului și am rămas cu dorința de a citi mai mult(...) talentul didactic al autoarei se simte în limbajul copilei, care are o altă înțelegere privind sensul cuvintelor comparative cu adulții, mereu preocupați cu muncile epuizante de la sat.(...) Autoarea are un talent înnăscut de a folosi limbajul în maniera cât mai economică, asemenea celor trăiți și orientați nativ ecologic. Umorul mocnit caracterizează fiecare pagină a cărții. În lumea noastră globalizată, unde sunt percepute ca o clonare de idei și fapte școlile înalte oferă cursuri *CREATIVE WRITING*, din când în când, își face simțită prezența câte unui scriitor autentic, cu talent înnăscut și care aduce varietate în literatura contemporană. Titina Nica Țene este o astfel de scriitoare. (**Mariana Zavati Gardner-Oglinda Literară**, nr.38, februarie 2005, pg.1113).

"Opera scriitoarei Titina Nica Țene este întradevăr prodigioasă, deosebit de variate teme alese, șlefuite până la strălucire. Poezia doamnei Titina are, cum este și natural, un specific propriu, de fapt acea lege pe care o pronunță clasicul B.P. Hașdeu, asemuind literature română cu o câmpie unde e loc suficient pentru fiecare floare cu mirosul și culorile ei." (**Ioan Miclău-Cărticica românească de copii**)

"Învățătoare, soție și mamă, și nu în cele din urmă poetă, una cu un grad sporit de sensibilitate, gingășie și grandoare inocentă, făcând parte din familia suratelor sale: Maria Cuntan, Magda Isanos, Elena și Coca Farago, Mariana Sperlea și Constanța Marcu. Îi pomenesc numele Doamnei învățătoare, îngenunchind în fața poeziei autentice: TITINA NICA ȚENE, cu obârșa în pământul sfânt al Olteniei, tărâmul românesc care l-a dat și pe regretatul nostru confrate: Damian Ureche. Doamna Titina Nica Țene face parte dintr-o familie de scriitori, alături de stâncosul Al. Florin Țene și de puiul (dac-lup) dr. în istorie Ionuț Țene, care-mi pare mai degrabă Ionuț din "Frații Jderi".(Revista *Eminescu* ,Timișoara, nr.11-12/aprilie,2003). Poeziile doamnei Titina sunt senine și cu multă candoare și tristețe ascunsă."(**Dumitru Velea**, 2015).

Mult Distinsă și Iubită Doamnă, Titina Nica Țene, Ieri seară am intrat în posesia cărții *Drumul spre suflet*, autoare Titina Nica Țene și m-am bucurat mult. Azi am început să citesc din ea și consider că așa ar trebui scrise toate cărțile *Jurnal de Saga*. Vă felicit mult, vă mulțumesc din suflet că sunt și eu printre cei aleși spre a citi această carte scrisă cu mult dar și însufletire de către Domnia voastră. Cu mulțumiri, multă stimă și prețuire, **Melania Rusu Caragioiu**.

Extrase din operă

A plecat măicuța...

A plecat măicuța casa e pustie
poarta e legată cu un lanț de fier
în grădină-s singuri butucii de vie
cumpăna fîntîinii scîrțîie de ger.

Nu-i mai umblă pașii prin ogradă
nu mai strînge neaua cu lopata
nu mai iese-n prag ca să ne vadă
pe pridvor s-a stins, demult, mușcata..

Trist, Grivei, rămas lângă căsuță
c-a murit stăpîna lui cea bună
nu mai umblă noaptea pe uliță
latră, lung, sfîșietor, la Lună.

Și cum stau, așa, privind grădina
și ograda care-i proaspăt ninsă
mama iese-n prag, face cu mîna
și-n pridvor mușcata e aprinsă.

Bătrâna doamnă cu sclipici

Cu viața-i ca o zi de post
privește-n juru-I fără rost
și are un fel de... tremurici.

A fost o doamnă cu renume
Acuma este o frunză-n vînt
rătăcitoare pe pămînt
și nimeni n-o strigă pe nume.

Și umblă, așa, ca o nălucă
iar tinerețea-i e departe
nu se mai teme de moarte
uitînd acasă să se ducă.

Doamna noastră cu sclipici
se-ntinde-n iarba de pe jos
visează atâta de frumos
și s-a oprit din... tremurici.

A fost o doamnă cu sclipici...

Bătrâna și cățelul

Stă pe bancă-n parc bătrâna
lângă ea cu un cățel
tot ce i-a rămas pe lume
este acest sufletel...

Se gândește la trecut
anii nu poate să-i schimbe
iar cățelul lângă ea
sare-n sus și face tumbe...

Are doi bani în batistă
cumpără cu ei o pâine
din care mănâncă ea
ce rămâne dă la câine...

Și se bucură cățelul
dând din coadă a bucurie
cine o să moară primul
niciodată nu se știe...

Dar acum bătrâna noastră-i
fericită peste poate
împărțind cu acest cățel
marea ei singurătate...

Cheia Bătrânei

Stă bătrâna gârbovită
pe o bancă sub un tei,
toate tristețile lumii
sunt ascunse-n ochii ei.

Se gândește neîncetat
la căsuța ei umilă
ce i-au vândut-o copiii
ca să-și construiască vilă.

Dar în vilă n-are loc,
i-au făcut lângă grădină
cămăruță cu un geam
să privească spre lumină.

Căci copii-s ocupați
se plimbă în jos și-n sus.
Merg chiar la Biserică
Să-L slăvească pe Iisus.

“Fii, măicuță mulțumită
să ne-ajuti pe fiecare!
Cine astăzi ți-ar mai da
farfuria cu mâncare?

Că dacă ai îmbătrânit
nu este a noastră vina,
vila se-ntreține greu
vrem să schimbăm și mașina!”

În clipele de răgaz
ascunzând o cheie-n mână,
se îndreaptă către casa
unde a fost, cândva, stăpână.

Numai cheia i-a rămas
că în rest toate sunt duse,
casă, tinerețe, soț,
sunt durerile-i nespuse.

Lung privește printre gard
și își vede viața toată,
simțind cum din ce în ce
de puteri este lăsată.

Însă, într-o dimineață,
au găsit lângă grădină,
moartă, pe bătrâna mamă,
tot strângând o cheie-n mână.

Mama

Mi-e dor de tine mamă și aș vrea
să fii, acum, când plouă, lângă mine,
s-alungi tristețea de pe fruntea mea
așa cum o făceai, fiind cu tine.

Să mergem după lemne amândouă,
acolo, în pădurile umbroase,
să culegem și ciuperci și flori
și să ne-ntoarcem, seara, bucuroase.

S-aprindem focul din surcele-n tindă
fierbând o mămăligă pentru lapte
eu să alerg, voioasă-ntr-un picior
pe lângă focul scânteind în noapte...

Dar unde ești? Te caut tot mereu,
iar în grădină mai este câte o floare,
fac un buchet, pornesc spre cimitir,
să îți aprind, cu lacrimi, lumânare.

Profil realizat de **Nicolae VASILE**